

13.05.2024

EU kæmper for en retfærdig grøn omstilling, siger man – men retfærdig for hvem?

Europæiske politikere strides om betydningen af en retfærdig grøn omstilling: Skal det betyde mere støtte til udsatte sektorer som landbruget, eller er der behov for en ny ulighedsdagsorden?

Skrevet af

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

**Emmanuel Molding
Nielsen**

📞 +45 61 10 66 93

✉️ emmanuel@thinkeuropa.dk

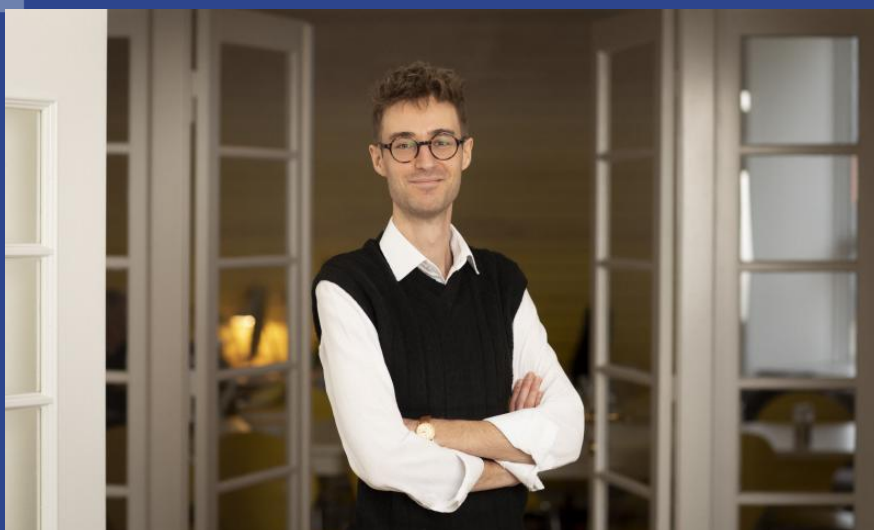
Kontakt

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Emmanuel Molding Nielsen

📞 +45 61 10 66 93

✉️ emmanuel@thinkeuropa.dk

Forårets landbrugsprotester og meningsmålinger, der tyder på et historisk godt valg for den europæiske højrefløj, har givet nyt liv i fortællingen om, at den grønne omstilling kun kan lykkes, hvis den også er socialt bæredygtig.

Men hvor Kommissionen lægger op til tiltag, der indtil videre fokuserer på at hjælpe specifikke sektorer som landbruget, der bliver direkte påvirket af EU's grønne lovgivning, peger andre på behovet for mere strukturelle sociale tiltag.

Det seneste indspil i debatten ankom d. 17. april, hvor den tidligere italienske statsminister, socialdemokraten Enrico Letta, præsenterede sin rapport om det indre markeds fremtid. Rapporten er lavet på bestilling af EU's stats- og regeringschefer og undersøger, hvilke udfordringer der står i vejen for at udbrede og forstærke EU's indre marked.

Letta understreger, at koblingen mellem en "retfærdig, grøn og digital omstilling" er afgørende for Europas økonomi. Det indre marked har været en vigtig vækstmotor for Europa, men har også øget uligheden, lyder det i rapporten. Letta peger bl.a. på, at næsten en tredjedel af EU's befolkning bor i områder, der i de sidste 20 år enten er stagneret eller ligefrem har oplevet økonomisk tilbagegang.

Letta konkluderer derfor, at politiske tiltag, der sikrer en socialt retfærdig omstilling, er et nødvendigt modsvar til den ulighed, som det indre marked har bidraget til. Konkret opfordrer Letta til, at det indre markedes 'fri bevægelighed' suppleres af en 'ret til at blive', et fokus på at skabe vækst og bedre levevilkår i EU's udkantsområder samt en styrket dialog med arbejdsmarkedets parter om bl.a. den grønne og digitale omstilling.

På tværs af valgmanifesterne for de europæiske partigrupper til Europa Parlamentsvalget i juni, fremgår behovet for en retfærdig omstilling også som et afgørende valgkampstema. Det gælder også i medlemsstaterne, hvor Emmanuel Macron fx skudte den franske valgkampagne i gang med en tale på universitetet Sorbonne, hvor han tilsluttede sig Lettas opfordring til en 'ret til at blive' som et vigtigt supplement til en europæiske industripolitik.

Også da Kommissionen i februar 2024 præsenterede sit udspil til en 2040-klimamålsætning, fremhævede kommissionsformand Ursula von der Leyen, at EU's grønne målopfyldelse skal flankeres af to lige så vigtige ambitioner, nemlig EU's behov for 'bæredygtig konkurrenceevne' og 'retfærdig omstilling'. Ideen om

'retfærdig omstilling', der har længe været en del Kommissionens tænkning, bliver nu fremhævet som lige så vigtig som det er nå klimamålene.

Selv om Kommissionen også fremhæver behovet for at inddrage arbejdsmarkedets parter og respektere den europæiske søjle for sociale rettigheder, vægter disse behov ikke lige så tungt som behovet for at kompensere de sektorer, der bliver direkte berørt af den grønne omstilling. Det gælder især landbruget.

Letta anerkender, at visse sektorer vil være mere udfordret end andre, men i rapporten skitserer Letta en bredere vision. Fokus er her på at finde systemiske svar på udfordringerne forbundet med den grønne og digitale omstilling i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Uenigheden vidner om, at den retfærdige omstillings betydning, og hvem den primært skal tilgodeses, er et åbent spørgsmål, som vi først får svar på i løbet af det næste kommissionsmandat.

At dømme efter stats- og regeringschefernes afdæmpede reaktion på Lettas rapport vil Kommissionens mere snævre tilgang som skitseret i 2040-målsætningen sandsynligvis være mere politisk gangbar i Bruxelles.